

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Tu hominem investiga, quaeso, summaque diligentia vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc. Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam. Sic enim – laudem et honestatem solum expetendo, omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo – me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes obicere potui.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

summa	: τον αντίστοιχο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
parvi	: το επίρρημα στον υπερθετικό βαθμό
preti	: την αιτιατική ενικού
scelus	: την ονομαστική πληθυντικού
tanto dolore	: την ονομαστική ενικού
nihil	: την αφαιρετική ενικού στο ίδιο γένος

ei	: τη γενική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
gratius	: την αιτιατική πληθυντικού θηλυκού γένους στον ίδιο βαθμό
quas	: τη δοτική ενικού στο ίδιο γένος
bene	: την αιτιατική πληθυντικού του επιθέτου στο ουδέτερο γένος του συγκριτικού βαθμού
rem	: την αφαιρετική ενικού
mentem	: τη γενική πληθυντικού
omnes	: την αφαιρετική ενικού στο ίδιο γένος
cruciatus	: την αφαιρετική ενικού.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

investiga	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο του μέλλοντα στην ίδια έγκλιση και φωνή
mitte	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
rediens	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
deduc	: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
noli	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα
sit	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού
adfectus est	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

possit	: το απαρέμφατο του παρακειμένου
gerendi	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην παθητική φωνή
administrandi	: το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
colendo	: την αφαιρετική του σουπίνου
proponebam	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
conformabam	: το απαρέμφατο μέλλοντα στην παθητική φωνή
expetendo	: το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή
obicere	: τη μετοχή του μέλλοντα στην ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους.

Μονάδες 15

Γ1α. «**tu hominem investiga**»: να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

Γ1β. «**rediens**»: να μετατρέψετε τη μετοχή στην αντίστοιχη πρόταση, ώστε να εκφράζει το σύγχρονο σε σχέση με το ρήμα της πρότασης, στην οποία ανήκει.

Μονάδες 2

Γ1γ. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

Epheso, tecum, nihili, dolore, cupidus, gerendi, tot, mortis, me.

Μονάδες 9

Γ2α. «ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Γ2β. «cogitando homines excellentes» : να γίνει η γερουνδιακή έλξη (μονάδες 3) και να αιτιολογηθεί αν είναι υποχρεωτική (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Γ2γ. «Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «Cicero dicit».

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Εσύ αναζήτησε τα ίχνη του ανθρώπου, σε παρακαλώ, και με την πιο μεγάλη φροντίδα (ή επιμέλεια) είτε στείλ' τον στη Ρώμη, είτε φερ' τον μαζί σου επιστρέφοντας από την Έφεσο. Μη σε απασχολήσει πόσο αξίζει (ή κοστίζει) ο άνθρωπος. Διότι είναι μικρής αξίας, όποιος είναι τόσο τιποτένιος (ή τέτοιος μασκαράς). Αλλά εξαιτίας της ελεεινής πράξης και του θράσους του δούλου, τόσο πολύ οργίστηκε ο Αίσωπος, ώστε τίποτα να μην μπορεί (ή δε θα μπορούσε) να είναι πιο ευχάριστο σε αυτόν από την επανάκτηση του δραπετή.

.....

Αυτές εγώ, που επιθυμούσα (ή επιθυμώντας) τη σωστή διοίκηση και διαχείριση της πολιτείας (ή να διοικώ και να διαχειρίζομαι σωστά την πολιτεία), έβαζα πάντοτε μπροστά μου ως παράδειγμα (ή υπόδειγμα). Με το να λατρεύω και να αναλογίζομαι τους διακεκριμένους (ή έξοχους) άνδρες, διέπλαθα (ή διαμόρφωνα) την ψυχή και το νου μου. Γιατί έτσι - με το να επιδιώκω μόνο τον επαινο και την τιμή, με το να θεωρώ ότι όλα τα βάσανα του σώματος και όλοι οι κίνδυνοι του θανάτου είναι μικρής αξίας - μπόρεσα να ριχτώ για τη δική σας σωτηρία σε τόσο πολλούς και τόσο μεγάλους αγώνες.

- B1. summa: superiore
parvi: minime
preti: pretium
scelus: scelera
tanto dolore: tantus dolor
nihil: nulla re
ei: earum
gratius: gratiores
quas: cui
bene: meliora
rem: re
mentem: mentium
omnes: omni
cruciatus: cruciatu
B2. investiga: investiganto
mitte: misistis
rediens: redeunt

deduc: deduxerit
noli: non vis
sit: essemus
adfectus est: adficeris / -re
possit: potuisse
gerendi: gererentur
administrandi: administravisses
colendo: cultu
proponebam: proposuissent
conformaban: conformatum iri
expetendo: expetivero
obicere: obiectura

Γ1.α. Noli hominem investigare
Ne hominem investigaveris

Γ1.β. dum redis (αναφορά στο παρόν)

Γ1.γ. epheso: απρόθετη αφαιρετική που δηλώνει κίνηση από τόπο στο rediens
tecum: εμπρόθετος προσδιορισμός συνοδείας στο deduc
nihili: γενική κατηγορηματική της αξίας στο qui.
dolore: αφαιρετική του μέσου στο adfectus est
cupidus: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο ego μέσω του proponebam
gerendi: γενική γερουνδίου, γενική αντικειμενική (συμπλήρωμα) στο cupidus
tot: επιθετικός προσδιορισμός στο dimicationes
mortis: γενική επεξηγηματική στο pericula
me: αντικείμενο του απαρεμφάτου obicere, άμεση αυτοπάθεια.

Γ2.α. **ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi**: είναι δευτερεύουσα ή εξαρτημένη επιρρηματική συμπερασματική πρόταση που συμπληρώνει την έννοια της ρηματικής έκφρασης *tanto dolore adfectus est* και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει συμπέρασμα-αποτέλεσμα. Εισάγεται με το συμπερασματικό σύνδεσμο *ut nihil*, επειδή είναι αποφαιτική/αρνητική (στην κύρια πρόταση υπάρχει η αντώνυμία *tanto*) και εκφέρεται με υποτακτική, όπως όλες οι συμπερασματικές προτάσεις, επειδή στη λατινική το συμπέρασμα/αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μία υποκειμενική κατάσταση και μάλιστα χρόνου ενεστώτα (*possit*), επειδή εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*adfectus est* - παρακειμενος με σημασία ενεστώτα, καθώς το πάθος δημιουργήθηκε στο παρελθόν, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει). Εδώ υπάρχει συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση – ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων – επειδή εξετάζουμε αυτό που αναφέρει η ΔΠ τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

Γ2.β. cogitandis hominibus excellentibus
Είναι προαιρετική γιατί έχουμε απρόθετη αφαιρετική γερουνδίου cogitando.

Γ2.γ. Cicero dicit eas se cupidum bene gerendi et administrandi rem publicam semper sibi proponere.